

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
Μ. ΤΕΤΑΡΤΗ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΟΜΑΔΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΠΡΩΤΗ ΟΜΑΔΑ

A1. α. Τανζιμάτ: Σχολικό Βιβλίο σελίδα 39: Πρόκειται για τις συνταγματικές μεταρρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν στην οθωμανική αυτοκρατορία την επαύριο του Κριμαϊκού πολέμου. *«Οι μεταρρυθμίσεις αυτές, ... να προσφέρει».*

β. Εθνικό Κόμμα (Κ. Μαυρομιχάλη): Σχολικό Βιβλίο σελίδα 92: Ήταν ένα από τα αντιβενιζελικά κόμματα. Αρχηγός του ήταν ο Κυριακούλης Μαυρομιχάλης. *«δεν διέφερε ... να υλοποιήσουν οι Βενιζελικοί.»*

γ. Οργανικός Νόμος (1900): Σχολικό Βιβλίο σελίδα 208: *«Ένα σοβαρό ζήτημα, ... εγκατάστασής του.»*

A2. α. Λάθος (Σχολικό Βιβλίο σελίδα 22)

β. Λάθος (Σχολικό Βιβλίο σελίδα 76)

γ. Σωστό (Σχολικό Βιβλίο σελίδα 31)

δ. Λάθος (Σχολικό Βιβλίο σελίδα 206)

ε. Σωστό (Σχολικό Βιβλίο σελίδα 150-151)

B1. α. Σχολικό Βιβλίο σελίδα 38: *«Τα αποτελέσματα ... του παρελθόντος»*

β. Σχολικό Βιβλίο σελίδα: 54: *«Στο εξωτερικό εμπόριο ... επιβολή δικατατορίας»*

B2. Σχολικό Βιβλίο σελίδες 84-85: *«Κατά την περίοδο .. (π.χ. αποκέντρωση)».*

ΔΕΥΤΕΡΗ ΟΜΑΔΑ

ΘΕΜΑ Γ1. Σχολικό Βιβλίο σελίδες 210-211

Τα πολιτικά πράγματα στην Κρήτη οδηγήθηκαν σε πλήρες αδιέξοδο μετά την απόλυση του Ελ. Βενιζέλου στις 18 Μαρτίου 1901. Όλες οι προσπάθειες συνδιαλλαγής

των αντίπαλων πολιτικών μερίδων, Πρίγκιπα Γεωργίου και Ελ. Βενιζέλου, ναυάγησαν. Γύρω από τον Βενιζέλο συνασπίστηκαν όσοι ήταν δυσαρεστημένοι από την αυταρχική πολιτική του Πρίγκιπα και σχηματίστηκε μια ισχυρότατη «Ηνωμένη Αντιπολίτευσις». Έμπιστοι συνεργάτες του Βενιζέλου ήταν ο Κ. Φούμης και ο Κ. Μάνος. Οι τρεις αυτοί αποτέλεσαν μια τριανδρία, που δεν δίστασε να προχωρήσει σε δυναμική αναμέτρηση με τον Πρίγκιπα. Στο τέλος του 1904 έληξε η περίοδος της Γενικής Συνέλευσης και προκηρύχθηκαν εκλογές. Η αντιπολίτευση αποφάσισε να μη συμμετέχει στις εκλογές αυτές, κατήγγειλε τα ανελεύθερα μέτρα του Πρίγκιπα και κάλεσε το λαό σε αποχή.

Η κατάσταση εκτραχύνθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 1905, όταν η τριανδρία της αντιπολίτευσης και 15 άλλοι επιφανείς πολιτευτές συνέταξαν και υπέγραψαν προκήρυξη, με την οποία ζητούσαν μεταβολή του συντάγματος της Κρητικής Πολιτείας, κατά το πρότυπο του ελληνικού, όπως συμπληρώνει το κείμενο της «Προκήρυξης της Αντιπολίτευσης». Αναλυτικότερα, κατά την προκήρυξη, αυτός ήταν ο έσχατος στόχος των υπογεγραμμένων. Πρώτος στόχος τους ήταν η επίτευξη της Ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα. Σε περίπτωση, όμως, που δε μπορούσε να καταστεί πραγματοποιήσιμος αυτός ο στόχος επεδίωκαν την πολιτική προσέγγιση της Νήσου με την Ελλάδα προκειμένου να μεταβληθεί από διεθνή άποψη η τρέχουσα κατάσταση. Τα αίτια, λοιπόν, που οδήγησαν στην εκδήλωση της Επανάστασης στο Θέρισο, όπως λακωνικά συνοψίζει η Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, ήταν η εσωτερική κρίση της Κρητικής Πολιτείας και η περιθωριοποίηση τμήματος της κοινής γνώμης, αλλά και η αναστολή από το Ύπατο Αρμοστή της δυνατότητας για εκτόνωση των αντιθέσεων στο πλαίσιο της πολιτικής νομιμότητας.

Η προκήρυξη της Αντιπολίτευσης είναι το πρώτο επίσημο επαναστατικό κείμενο, το προμήνυμα της επανάστασης του Θερίσου, αφού κλείνοντας η ίδια η προκήρυξη δηλώνει απερίφραστα ότι οι στόχοι της θα επιτευχθούν μέσω της οργάνωσης ένοπλων λαϊκών συναθροίσεων. Οι υπογεγραμμένοι, βέβαια, διασαφηνίζουν ότι με αυτές τις ενέργειές τους δεν επιδιώκουν κάποια προσωπική μεταβολή, αλλά να αποκρούσουν με οποιοδήποτε τρόπο κάθε κυβερνήτη που δεν είναι Έλληνας.

Όλοι πλέον είχαν πεισθεί ότι μια ένοπλη εξέγερση ήταν επί θύραις. Οι υπηρεσίες του Πρίγκιπα είχαν συγκεντρώσει πληροφορίες, ενώ η ενωμένη αντιπολίτευση άφηνε σκόπιμα να διαρρεύσει η πληροφορία ότι πιθανή ημέρα εξέγερσης θα ήταν η 14η Μαρτίου 1905. Στο ενδιάμεσο διάστημα άρχισαν να συρρέουν με μεγάλη μυστικότητα ομάδες ενόπλων στο Θέρισο. Ο Βενιζέλος και οι συνεργάτες του είχαν επιλέξει το χωριό αυτό ως έδρα της επανάστασης, γιατί ήταν κοντά στα Χανιά και επίσης ήταν περιοχή δυσπρόσιτη, ένα φυσικό οχυρό στους πρόποδες των Λευκών Όρεων σύμφωνα με την Ιστορία του Ελληνικού Έθνους. Οι επαναστάτες αιφνιδίασαν τον Ηγεμόνα και κήρυξαν

την επανάσταση στις 10 Μαρτίου 1905, κατά την ίδια πηγή οι Ε. Βενιζέλος, Κ. Φούμης και Κ. Μάνος ηγούνταν περίπου χιλίων ανδρών . Το πρωί της ημέρας εκείνης βρέθηκαν τοιχοκολλημένες στους δρόμους των Χανίων προκηρύξεις, που κήρυτταν την κατάργηση της αρμοστείας, καλούσαν το λαό σε συμπαράσταση, για να πραγματοποιηθεί το όνειρο της ένωσης, και συνιστούσαν στη χωροφυλακή να μην υπακούει στις διαταγές του Πρίγκιπα. Παράλληλα, εκπρόσωποι των επαναστατών διασκορπίστηκαν σε όλη την Κρήτη, για να μεταδώσουν και να προπαγανδίσουν το επαναστατικό μήνυμα.

Μέσα σε λίγες ημέρες ολόκληρη η κρητική ύπαιθρος βρισκόταν σε επαναστατικό αναβρασμό. Ψηφίσματα συμπαράστασης έφταναν από παντού, ενώ οι ισχυρότεροι παράγοντες του νησιού, ακόμη και πολιτικοί αντίπαλοι του Βενιζέλου, προσχώρησαν στην επανάσταση. Ο Βενιζέλος, που ήταν ο φυσικός αρχηγός του νέου αυτού επαναστατικού κινήματος, ανέλαβε να ενημερώσει το λαό και τους αντιπροσώπους των Μεγάλων Δυνάμεων, για τους λόγους και τους σκοπούς της επανάστασης.

Η ενωτική μεταβολή και η ριζική μεταβολή των όρων της εσωτερικής διακυβέρνησης, λοιπόν, ήταν οι στόχοι των επαναστατών και του αντιπολιτευτικού αγώνα ειδικότερα. Αυτή επιδίωξη μπορούσε να επιτευχθεί, μόνο αν ικανοποιούνταν κάποιες ειδικότερες διεκδικήσεις. Τότε, η πανελλήνια κοινή γνώμη θα δικαίωνε τον επαναστατικό αγώνα των Κρητών, καταλήγει το δεύτερο κειμενικό παράθεμα.

ΘΕΜΑ Δ1. Σχολικό Βιβλίο σελίδες: 161-162

Μετά την υπογραφή της Σύμβασης ανταλλαγής πληθυσμών και της Συνθήκης ειρήνης της Λοζάνης, οι σχέσεις της Ελλάδας με την Τουρκία δοκιμάζονταν κατά διαστήματα από εντάσεις. Ύστερα από διαπραγματεύσεις, τον Ιούνιο του 1925 υπογράφηκε η Σύμβαση της Άγκυρας και το Δεκέμβριο του 1926 η Συμφωνία των Αθηνών. Αυτές ρύθμιζαν τα επίμαχα θέματα, όμως δεν εφαρμόστηκαν ποτέ.

α. Τον Αύγουστο του 1928 το κόμμα των Φιλελευθέρων κέρδισε τις εκλογές και σχεδόν αμέσως η νέα κυβέρνηση ξεκίνησε διαπραγματεύσεις που κράτησαν δύο χρόνια. Κατά το Γρ. Δαφνή, ο Ελ. Βενιζέλος θεωρούσε ότι με την αποχώρηση των Ελλήνων από τη Μικρά Ασία ο μεγαλοϊδεατισμός στερείται περιεχομένου, αφού το ελληνικό στοιχείο φθίνει στο νεοϊδρυθέν τουρκικό κράτος. Γι' αυτό η σύναψη φιλικών σχέσεων μεταξύ των δύο κρατών παρουσιαζόταν ως αδήριτη ανάγκη. Ο Ελ. Βενιζέλος επιθυμούσε τη διευθέτηση των οικονομικών διαφορών και την αναγνώριση του εδαφικού καθεστώτος μεταξύ των δύο χωρών. Έτσι, σύμφωνα με την ίδια πηγή, η Ελλάδα θα μπορούσε να

προσηλωθεί στην απόκρουση των εχθρών «από το βορρά», αλλά και θα βελτίωνε τόσο τις οικονομικές όσο και τις πολιτικές της σχέσεις με την Τουρκία.

Όμως, σε κάθε προσπάθεια προσέγγισης με την Τουρκία, εμπόδιο στεκόταν η έντονα αρνητική στάση των προσφύγων, αλλά και η διχογνωμία από το 1923 ως το 1930 για την καταβολή των οικονομικών αποζημιώσεων σύμφωνα με τον Κ. Βακαλόπουλο.

β. Στις 10 Ιουνίου 1930 υπογράφηκε η Συμφωνία της Άγκυρας που αποτελούσε το οικονομικό σύμφωνο μεταξύ των δύο χωρών. Τα κυριότερα σημεία του ήταν η ρύθμιση του ζητήματος των Ελλήνων ορθοδόξων της Κωνσταντινούπολης και των μουσουλμάνων της Θράκης, καθώς και των «φυγάδων». Όριζε, επίσης, ότι οι ανταλλάξιμες μουσουλμανικές περιουσίες στην Ελλάδα και οι ελληνικές στην Τουρκία περιέρχονταν στην κυριότητα του Ελληνικού και Τουρκικού Δημοσίου, αντίστοιχα. Προέβλεπε αμοιβαία απόσβεση των οικονομικών υποχρεώσεων μεταξύ των δύο χωρών. Πρόκειται για παραίτηση του Ελ. Βενιζέλου από την εφαρμογή του άρθρου 14 της Σύμβασης της Λοζάνης, που υποχρέωνε την Τουρκία να πληρώσει στους Μικρασιάτες Έλληνες την αξία της προσφυγικής τους περιουσίας, αφού οι διαπραγματεύσεις των δύο χωρών δεν τελεσφορούσαν κατά τον Κ. Βακαλόπουλο. Η συμφωνία ολοκληρώθηκε στις 30 Οκτωβρίου του ίδιου έτους (1930) με το Σύμφωνο φιλίας, ουδετερότητας και διαιτησίας, το Πρωτόκολλο για τον περιορισμό των ναυτικών εξοπλισμών και τη Σύμβαση εμπορίου, εγκατάστασης και ναυτιλίας. Με την τελευταία αυτή σύμβαση δόθηκε η δυνατότητα στους υπηκόους του καθενός από τα δύο κράτη να ταξιδεύουν ή να εγκαθίστανται (με κάποιους περιορισμούς) στο έδαφος του άλλου κράτους.

Η Συμφωνία ειρήνης του Ελ. Βενιζέλου με τον Κεμαλ Ατατούρκ, από τον Τύπο της εποχής εκείνης χαιρετίστηκε ως θετικό βήμα για την αρμονική συμβίωση των δύο λαών και από τους διπλωματικούς κύκλους θεωρήθηκε μεγάλη πολιτική νίκη του Ελ. Βενιζέλου σύμφωνα με τη δεύτερη πηγή. Οι μεταγενέστερες εξελίξεις έδειξαν, όμως, ότι οι προσδοκίες από τη λύση που δόθηκε σε κάποια ζητήματα με τις ελληνοτουρκικές συμφωνίες του 1930 διαψεύστηκαν. Βέβαια, για ένα μεγάλο διάστημα δεν σημειώθηκαν τριβές μεταξύ των δύο κρατών και δεν αμφισβητήθηκαν τα μεταξύ τους σύνορα. Αυτό ήταν και η βασική επιδίωξη του Έλληνα πρωθυπουργού. Ο συμψηφισμός, όμως, των ανταλλάξιμων, ελληνικών και μουσουλμανικών περιουσιών, προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων ανάμεσα στους πρόσφυγες. Με τη συμφωνία αυτή η κατά πολύ μεγαλύτερη περιουσία των ανταλλάξιμων Ελλήνων ορθοδόξων της Τουρκίας εξισώθηκε με την αντίστοιχη περιουσία των μουσουλμάνων της Ελλάδας. Αυτός ο συμψηφισμός ήταν η απαρχή της συρρίκνωσης του Μικρασιατικού Ελληνισμού που

απόμεινε στην Κωνσταντινούπολη, Ίμβρο και Τένεδο, γιατί, από τους 125.046 Έλληνες, που μείνανε το 1923 ως εξαιρέσιμοι στην Τουρκία στις συγκεκριμένες περιοχές, σήμερα, μετά το Βαρλικ Βερκισί του 1942 και τα πογκρόμ του 1955,1964 και 1975, ζούνε εκεί μονάχα 3.000 και αυτοί ως επί το πλείστον ηλικιωμένοι, όπως διασαφηνίζει ο Κ. Βακαλόπουλος.

Το γεγονός αυτό, του συμψηφισμού, σε συνδυασμό με την παρακράτηση του 25% της προκαταβολής της αποζημίωσης από την Εθνική Τράπεζα και της άρνησης διακανονισμού των προσφυγικών χρεών, απομάκρυνε τμήμα του προσφυγικού κόσμου από την εκλογική βάση του κόμματος των Φιλελευθέρων και συνέβαλε στην ήττα του στις εκλογές του 1932 και του 1933.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ